

Дипломатическата кореспонденция между България и Германия (лингвистичен анализ)

Diplomatic Correspondence Between Bulgaria and Germany (Linguistic Analysis)

Галина Павлова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

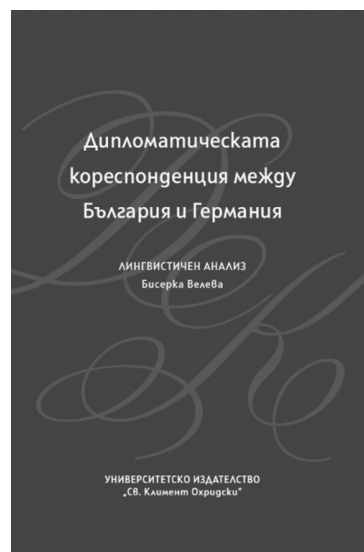
Galina Pavlova

Sofia University “St. Kliment Ohridski” (Bulgaria)

Бисерка Велева. *Дипломатическата кореспонденция между България и Германия (лингвистичен анализ)*. Трето издание. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018, 399 с. ISBN 978-954-07-4537-4

Книгата на доц. д-р Бисерка Велева-Петрусенко със заглавие „Дипломатическата кореспонденция между България и Германия (лингвистичен анализ)“ представлява монографичен труд на авторката, обхващащ 400 страници. Тя е издадена от Университетското издателство „Св. Климент Охридски“ през 2018 г., в навечерието на 140 годишнината от установяването на дипломатически отношения между България и Германия.

Научноизследователската и преподавателската кариера на доц. д-р Бисерка Велева е свързана с немския и българския език. Тя е преподавател по практически немски език към катедра „Западни езици“, ФКНФ, Софийски

университет „Климент Охридски“. Дипломира се като магистър по германистика в СУ „Климент Охридски“ и Хумболтовия университет, Берлин (Германия). Седем години преподава в Института за чуждестранни студенти (ИЧС) с ръководител катедра проф. Андрей Данчев, от 1996 г. работи в СУ „Климент Охридски“, където в периода 1996–2004 г. води курсове по практически немски език към ФЖМК, а през 2005–2020 г. – към специалност „Международни отношения“ в ЮФ.

През 2004/2005 г. по програма на германската фондация „Бош“ доц. д-р Бисерка Велева е лектор по български език в Йенския университет „Фридрих Шилер“ (Германия), а от академичната 2019/2020 г. по програма на МОН „Лектори по български език, литература и култура в чуждестранни университети“ е преподавател в Бакинския славянски университет, Баку (Република Азербайджан). Специализирала е по различни програми за академичен обмен в Хумболтовия университет (Берлин, Германия), в Залцбургския университет (Австрия), в университета „Йохан Волфганг Гьоте“ (Франкфурт на Майн, Германия), в Кеймбриджкия университет (Великобритания), към Института за изследвания към НАТО в Тоскана (Италия) и др. Има участия в над 25 национални и международни проекти („Грюнтвиг“, „Тематични мрежи Еразъм“ и др.), лектор по обмен към програма „Еразъм“ в Университета Сарагоса (Испания) и др., член на експертния съвет към програма „Източно партньорство“ (ЕаР), над 90 участия в международни научни конференции и около 60 научни публикации в страната и чужбина в областта на съпоставителното и приложното езикознание, текстолингвистиката и методиката на преподаване на немския като специализиран език, автор е на две монографии, участва в съставянето на речници (вж. Научни приноси; <https://authors.uni-sofia.bg/AuthorPublications.aspx?id=83505097-786c-4b62-8379-907c0364f923>).

В монографията „Дипломатическата кореспонденция между България и Германия (лингвистичен анализ)“ са изследвани 8500 автентични документа, в това число вербални ноти, акредитивни писма, дипломатически преписки, съобщения, договори, споразумения от периода 1878–2017 г., като акцентът пада върху документите след 1990 г.

Изследването е структурирано по строго определена логика, като съдържа увод, три глави, заключение, литература, приложение, глосар на основни термини от дипломатическата кореспонденция.

Дипломатическата кореспонденция между България и Германия е представена чрез диахронен историко-лингвистичен преглед на отношенията между двете държави. По този начин се проследява връзката между държавата и основното средство на нейната външнополитическа дейност, а именно дипломатическия документ. За лингвистичния анализ е важно да се установи „кой е основният тип дипломатически документ и на какъв език се осъществява дипломатическата комуникация през отделните периоди“ (с. 77).

Изследването си поставя *две* цели, а именно *теоретична*, която включва класификацията и систематизирането на основните документи, и *практическа*, свързана с преподаването на немски език на студенти от специалностите „Международни отношения“, „Международна политика“, „Дипломация“ и „Право“. За постигането на тези две цели са набелязани за решаване няколко задачи, а именно: установяване на функционалната приложимост на дипломатическата кореспонденция, както и изследване на нейната същност и особености; анализиране на същността на понятието „документ“ от лингвистичен, юридически и международноправен аспект, както и обобщаване на функционалните и структурните характеристики на подбраните текстове; установяване на спецификите на двата езика като основно средство за осъществяване на дипломатическата комуникация чрез посочване на набора от езикови и извънезикови средства за изразяване на учтивост и по-общо на дипломатичност.

Акцентът в книгата е поставен върху съпоставителния лингвистичен анализ на дипломатическите документи чрез методологията на текстолингвистиката, базирана върху последните научни постижения в тази област в Германия и България. Анализиран са както реалният контекст на дипломатическата кореспонденция, така и текстовата функция на дипломатическите документи, тяхната структура и езикови особености. Изследвани са не само интересни случаи на сходство, но и определени различия в изготвянето на документите на немски и български език. При лингвистичния анализ на доклада като дипломатически и международноправен документ с информативна функция например се разкриват спецификите на договорните документи, засягащи структурата, синтактичните и морфологичните форми и конструкции в текста (с. 254). Чрез лингвистичния анализ на дипломатическите документи се акцентира върху жанровото разнообразие на дипломатическата кореспонденция, като се набляга както върху тяхната уникалност, така и върху тенденциите на развитие.

Засегнат и прецизиран е и въпросът за значението на невербалните елементи при оформянето на официални документи в сферата на дипломатията. Много удачно е направен изводът, че невербалните и вербалните средства, т.е. илюстрациите и текстът, си взаимодействат и въздействат като едно цяло, макар и да се забелязва наличието на нарастващото желание за визуализация на отделни елементи от текста. Като съвременна тенденция се изтъква доминиращата роля на невербалните елементи над вербалните (с. 278).

Друг приносен момент на книгата е изводът, че дипломатическата кореспонденция не може да бъде изследвана отделно от историята и развитието на съответната държава. Той е направен въз основа именно на задълбочения комплексен анализ на предмета на изследване, което отличава тази разработка от други научни изследвания.

Не на последно място трябва да се изтъкне значението на този труд за чуждоезиковото обучение и по-конкретно за специализираното чуждоезиково обучение по немски език на студентите от специалността „Международни отношения“.

Стилът и езикът, специфични за този вид текстове, могат да послужат като ценна основа не само по отношение на чуждоезиковото, но и на родноезиковото обучение, тъй като са богати на примери за историята и развитието на двата езика. Споделям мнението на автора, че анализът на стила на езика на дипломатията го определя като елитарен, до известна степен консервативен и архаичен, обстоятелствен, избягващ преки и резки отрицателни формулировки във фразите.

Изводите и обобщенията в монографията могат да бъдат използвани като научна основа за разработването на лекционни курсове и семинари в областта на дипломатическия език за студенти от специалността „Международни отношения“ към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и извън него. Направените обобщения по отношение на различните жанрове текстове могат да бъдат от полза за усъвършенстване на специализираното чуждоезиково обучение по немски език, както и да са от полза за студентите по международни отношения за бъдещата им работа като съставители на дипломатически и международноправни документи в тяхната дейност като служители и дипломати към различни международни организации.

Доц. д-р Галина Павлова

pavlova_galina@abv.bg

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

бул. „Цар Освободител“ 15, 1504 София

България

Assoc. Prof. Galina Pavlova, PhD, Dr.

pavlova_galina@abv.bg

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

15, Tzar Osvoboditel Blvd., 1504 Sofia

Bulgaria